

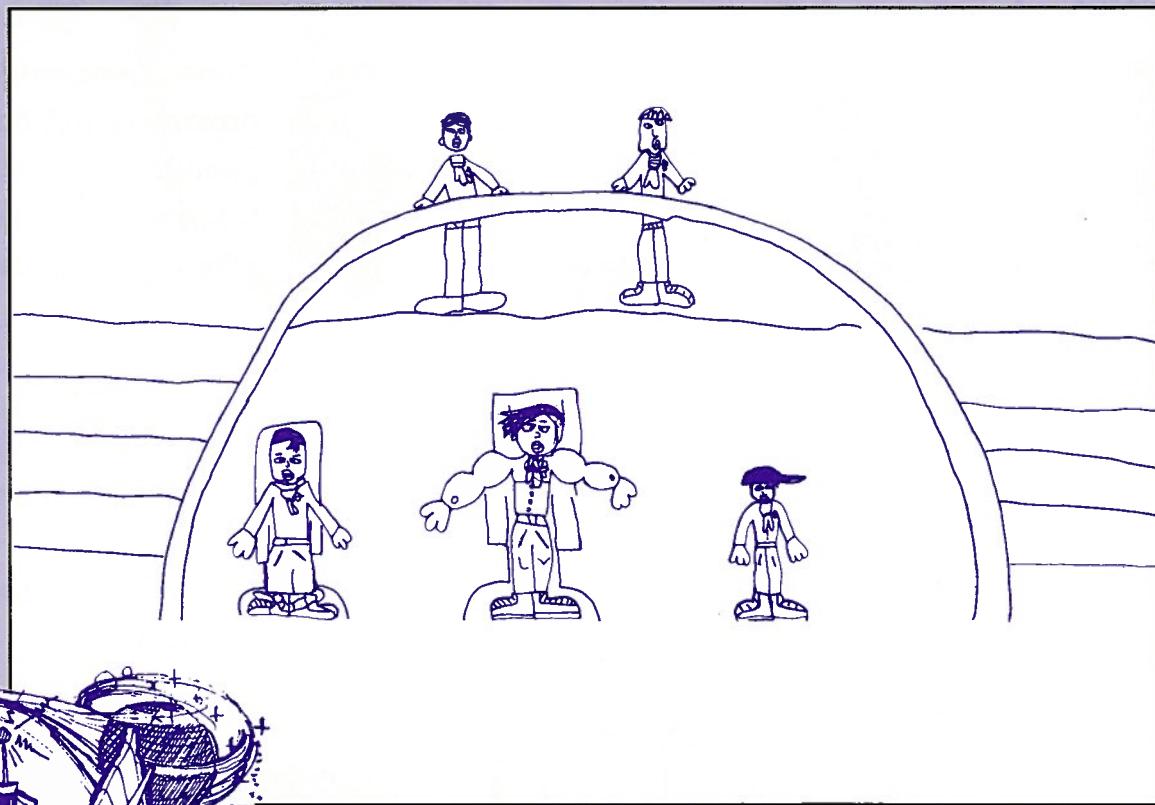
СОТУЙСЬ

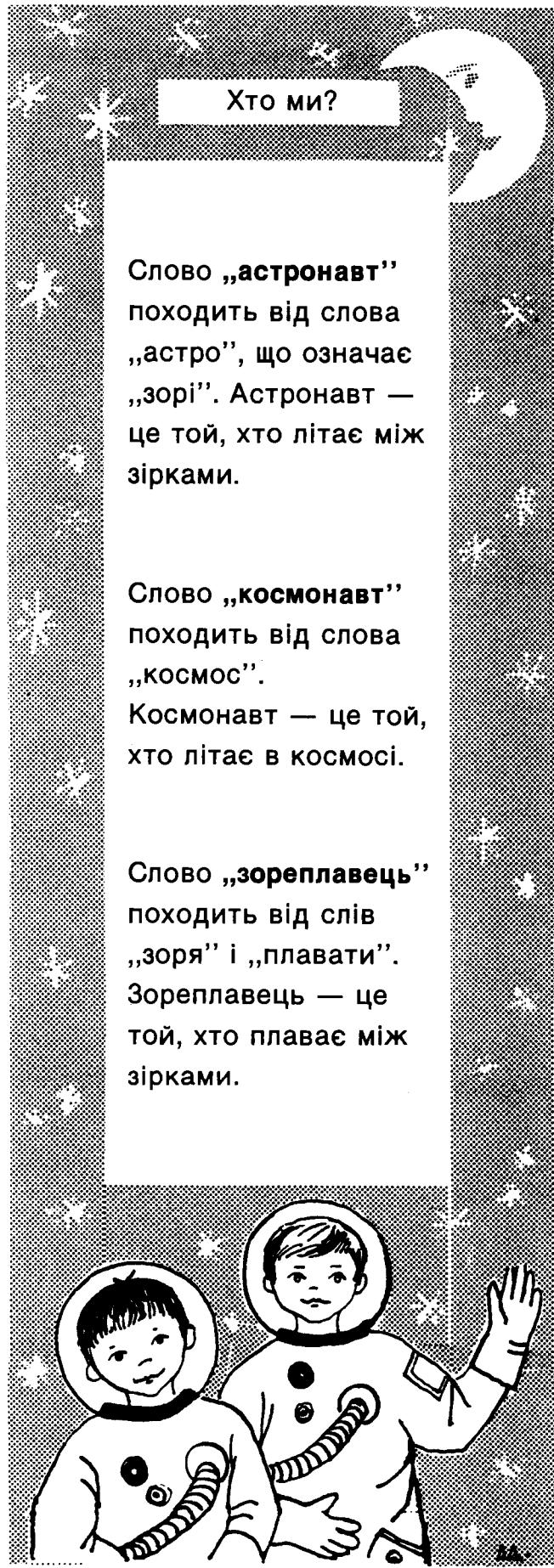
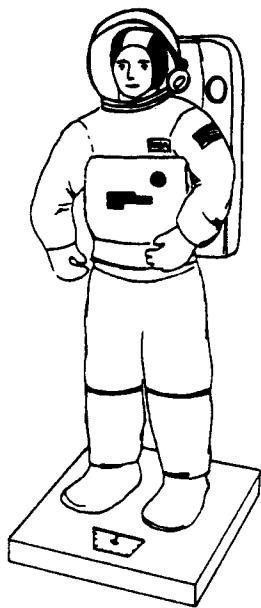
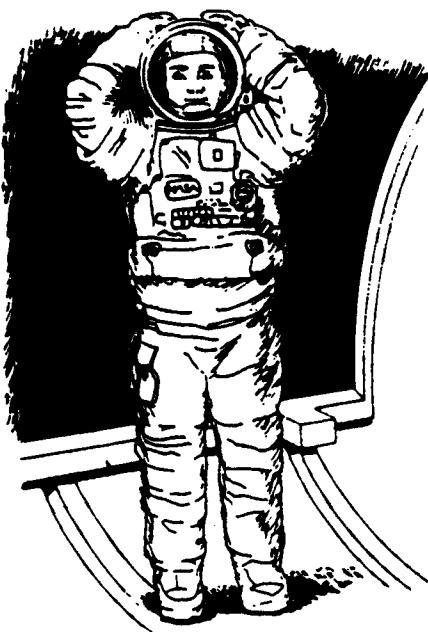
Ч.П. 2 (429)

ДРУГЕ ЧИСЛО,

1994

**Скільки тут астронавтів, космонавтів
або зореплавців? Порахуй!**

Слово „**астронавт**”
походить від слова
„**астро**”, що означає
„зорі”. Астронавт —
це той, хто літає між
зірками.

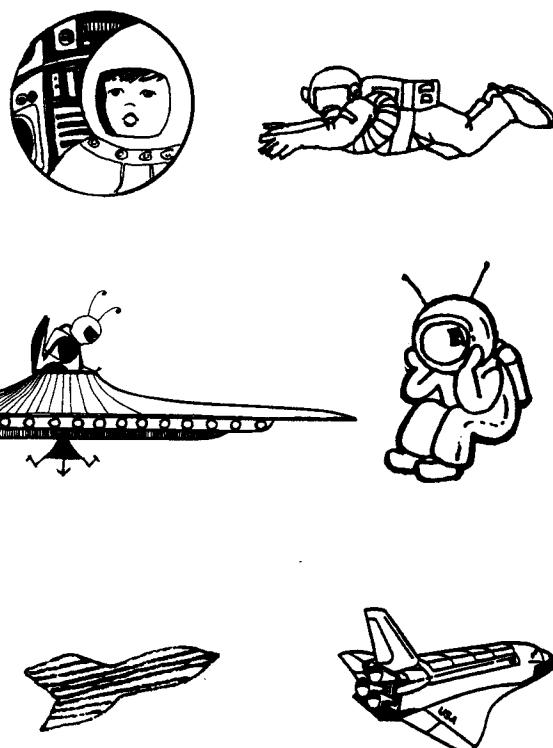
Слово „**космонавт**”
походить від слова
„**космос**”.
Космонавт — це той,
хто літає в космосі.

Слово „**зореплавець**”
походить від слів
„**зоря**” і „**плавати**”.
Зореплавець — це
той, хто плаває між
зірками.

Намалюй ще одного астронавта,
космонавта або зореплавця!

Знайди ці образки в журналі.

Замалюй всі новацькі хустини
в журналі жовтим олівцем.

ПОДВИГ У ПРОСТОРІ

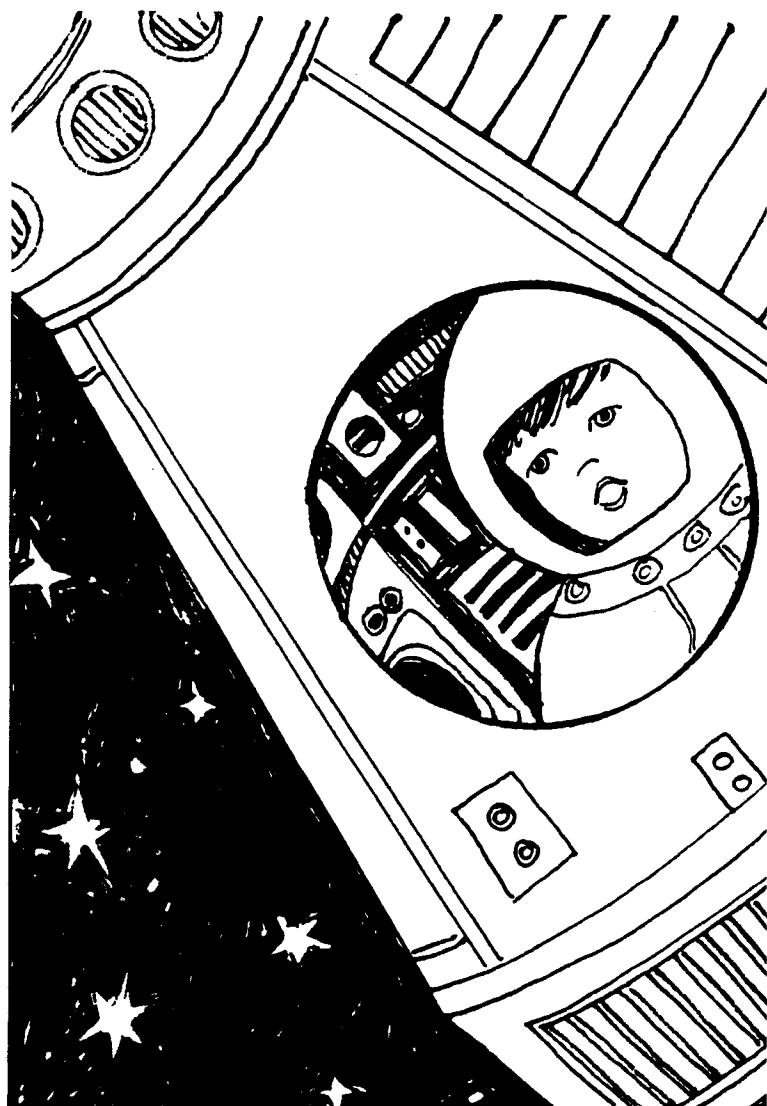
Федя сидів у глибокому кріслі поряд із татком. Дух його захоплювало від радості.

Та й було чого радіти.

Йому тільки шість років, і от — політ до Місяця. Там, в кратері Тихо, працює мама. Вона разом з іншими вченими досліджує поверхню Місяця.

Федя кілька років жив із бабусею. Та недавно він твердо сказав таткові:

— Як собі хочеш, а я більше не зостануся сам. Хочу до тебе і до мами...

Тато довго змагався з Федею, умовляв його. Потім викликав по радіотелефону маму. Мама зраділа і обсталася за Федею.

І ось він у ракеті. Навколо зоряне небо. Зірки і вгорі, і внизу, і скрізь. А в передньому ілюмінаторі сяє сріблистий диск Місяця. Він зростає, закриває небо.

— Ти радий? — питає тато.

Федя мовчки киває головою, не одриваючи погляду від зірок.

Так минали години.

І раптом щось сталося.

Обличчя тата стало серйозне і тривожне. Він поглянув на прилади, визирнув у ілюмінатор. Потім сказав Феді:

— Мені треба дещо полагодити зовні. Ти не турбуйся. Дай я тобі одягну шолом...

На Федине обличчя опустилось прозоре забрало. Серце в хлопчика тривожно стислося. Він почував, що сталося якесь нещастя. Але мовчав. Він син космонавта. Не можна боятися. Так його вчили книжки. Так завжди говорили мама й тато.

Відкрився люк. За ним був зоряний простір. Порожнечा.

Тато прив'язався до скаби. Ввімкнув захист від холоду. Виплив з ракети. Федя побачив, що він ворушачі руками й ногами, наче риба плавцями, пробивався вздовж стіни корабля до дюз.

Почувся у навушниках голос тата:

— Метеорит. Розбив соняшне дзеркало...

Федя зінав, що таке „соняшне дзеркало”. Це батареї електроструму, що живилися променями Сонця. Без них мовчалимуть дослідні прилади. Без них не можна як слід керувати ракетою.

— Треба замінити, — сказав тато. — От лихо. Шнура не стає.

Федя бачив, як тато, трохи подумавши, одв'язався і почав поратися біля дзеркал. Минуло кілька тривожних хвилин. Місяць уже закривав пів неба.

— Порядок, — весело промовив тато.

Федя полегшено зітхнув. І тут почувся зойк. Хлопчик злякано визирнув назовні. І закляк із жаху. Тато oddілився від ракети і безпорадно „плив” поряд з нею. Його руки не діставали до шнура.

— Татку! — закричав Федя. — Татку!

— Тихо, — пролунав суворий, владний голос тата. — Тихо, синку. Тепер усе залежить від тебе. Інакше — погано... Тягни до себе шнур, добре прив'яжись і... стрибай до мене! Подаси мені руку. Розумієш, синку? Не боїшся?

— Не побоюсь, — прошепотів Федя, хоч його тіпала лихоманка.

Він зробив усе, що казав тато. Стрибнув у порожнечу.

Щось обірвалося у серці. У грудях защеміло. Потьмарилося в голові. Феді здавалося, що вінпадає у безвість...

Але страх швидко минув. Ось уже зовсім поряд з ним очі тата. Його дужі руки, рідний голос:

— Усе гаразд. Дякую, синку. Ти врятував ракету. Ти справжній космонавт...

Через півгодини ракета „Земля-Місяць” торкнулася космодому на Місяці в кратері Тихо.

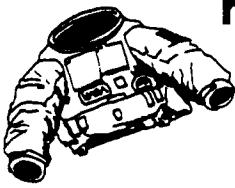
текст: Олесь Бердник
ілюстрації: Дарія Даревич

ПОДУМАЙ:

Як інакше можна назвати „космонавта”? Якщо ти не знаєш, подивися на сторінку 2.

КОСМІЧНИЙ КОСТЮМ АСТРОНАВТА

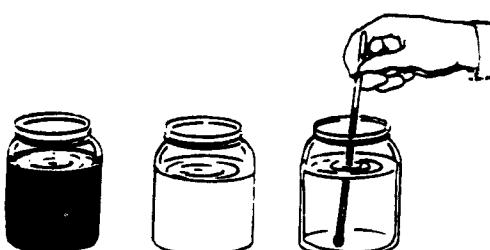

Чому космічний костюм білий?

ПОТРІБНО:

3 порожні склянні баньки; 3 термометри
чорний папір; білий папір; вода; ліпка; годинник

- Обліпи першу баньку чорним папером.
- Обліпи другу баньку білим папером.
- Третю баньку не обліплюй.
- В кожну баньку влий стільки само води.
- Зміряй температуру в кожній баньці.
- Впиши температуру в табелю.
- Постав склянні баньки на сонце.
- Зачекай десять хвилин і зміряй температуру в кожній баньці.
- Запиши результат.
- Зачекай ще п'ять хвилин і зміряй температуру в кожній баньці.
- Запиши результат.
- Ще раз, зачекай п'ять хвилин і зміряй температуру.
- Запиши результат.

	банька покрита чорним папером	банька покрита білим папером	банька не покрита папером
на початку			
10 хвил. на сонці			
15 хвил. на сонці			
20 хвил. на сонці			

опрацювана: Оксана А. Винницька

Яка зміна в температурі води?

Повтори експеримент вживаючи червоний, жовтий, темно синій, ясно синій та інші кольори паперу.

ВІДВІДАЙ!

«Якщо ти в сімій ідеши надвір, якого кольору жакет або гравій найкраще вибирати?
Якщо ти в сімій ідеши надвір, якого кольору

ПРИГАДАЙ:

• Як інакше можна назвати „кошмінки“?
• Якщо ти не знаєш, подивися на сторінку 2.

ШИФР

Під час лету в космос інформація передається назад на землю дуже швидко. Щоб ця інформація переходила ще швидше треба посыпати її шифровою системою. Всі нижче подані речення є написані шифром. Ключ є також поданий.

42 21 43 55 11   34 61 16 25 36 11   42 41 34 21 45 26 34 11
-----

13   33 41 44 35 41 44   64 65   33 13 26 45 36 62,
-----

64 76 73 64.
-----

53 21   12 46 13   61 43 26 32   15 11 15 11 43 26 36.
-----

13 26 36   41 12 34 21 45 26 13   44 13 26 45   24 11
-----

64 41 75   52 13 25 34 25 36.
-----

42 21 43 55 11   34 61 16 25 36 11   44 45 11 34 11   36 11   35 26 44 62 53 63   65 41   34 25 42 36 62,   64 76 73 76.
-----

53 21   12 46 13   36 26 34   11 43 35 44 45 43 41 36 15.   13 26 36   34 21 45 26 13   46   43 11 33 21 45 26
-----

11 42 41 34 41   64 64.   42 21 43 55 25 32   46 33 43 11 31 36 21 53 63   13   33 41 44 35 41 44
-----

13 25 34 21 45 26 13   64 65   44 21 43 42 36 62,   64 76 73 65.   53 21   12 46 13   42 11 13 34 41
-----

42 41 42 41 13 25 54.   42 21 43 55 11   42 41 13 21 43 45 11 34 63 36 11   54 11 44 45 25 36 11
-----

11 12 41   11 13 26 41 - 33 41 44 35 26 54 36 25 32   33 41 43 11 12 21 34 63
-----

13 25 34 21 45 26 13   64 65   33 13 26 45 36 62,   64 76 75 64.

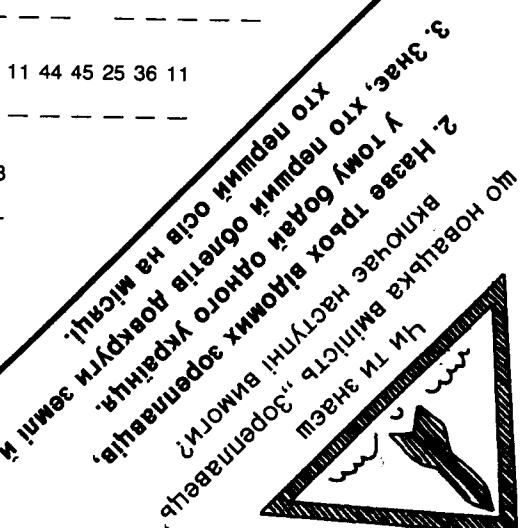
13   36 26 32   34 21 45 26 34 25   16 23 41 36   32 41 36 15
-----

26   43 41 12 21 43 45   33 43 26 42 42 21 36.

Наприклад буква А є 11 бо вона знаходитьсь в першім ряді і в першім стовпчику, буква Л є 34 бо вона знаходитьсь в третім ряді і в четвертім стовпчику. Буква О і число 0 є разом. Їх вживайте коли треба.

КЛЮЧ	1	2	3	4	5	6
1	А	Б	В	Г	Г	Д
2	Е	Є	Ж	З	И	І
3	Ї	Й	К	Л	М	Н
4	О/0	П	Р	С	Т	У
5	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ
6	Ю	Я	Ь	1	2	3
7	4	5	6	7	8	9

Розшифровано наст.

опрацювала: Марта Фіголь

ЧИ ТИ ЗНАЄШ....

...що це таке
„тяжіння”?

На землі є тяжіння.
Тяжіння — це сила,
яка притягає нас
і наше тіло до землі.

В космосі нема тяжіння.
Тому що в космосі нема тяжіння,
все є невагоме.

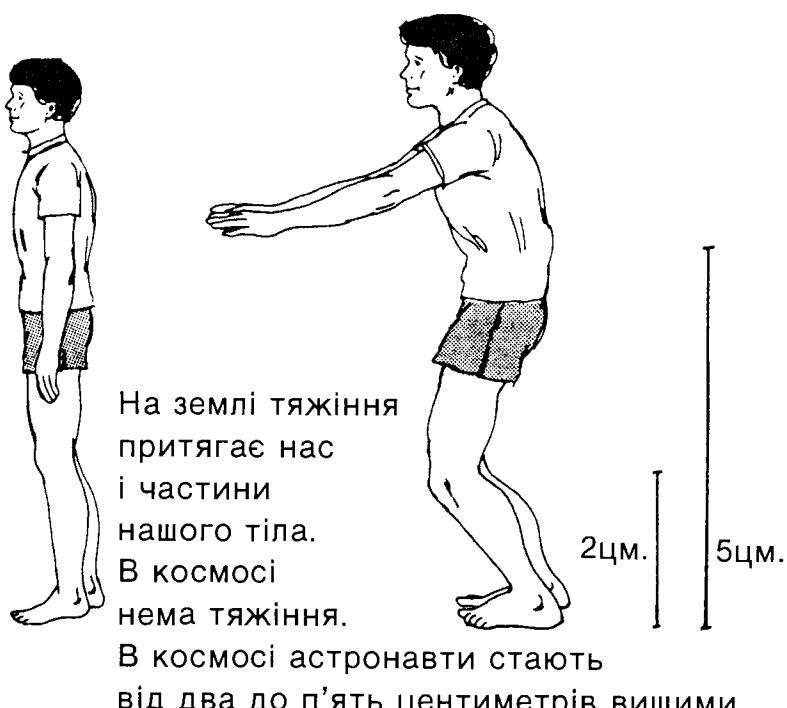
...що в космосі
лице астронавта
стає повнішим?

На землі тяжіння притягає
в нашому тілі кров.
В космосі нема тяжіння.
В космосі кров астронавтів
переміщується з
долішньої частини тіла
до верхньої частини тіла.
В космосі лице астронавтів
стає повніше.

...що коли астронавти
повертаються з космосу
на землю вони одягають
спеціальні костюми
для протитяжіння?

У космосі нема тяжіння.
Натомість на землі є тяжіння,
яке притягає все до землі.
Коли астронавти повертаються
з космосу на землю,
вони вступають у тяжіння.
Костюм для протитяжіння
— це штаны, які
можна надути киснем.
Коли штаны надуті вони
тиснуть на ноги астронавта.
Без костюма для
протитяжіння кров
астронавта сплила би
дуже швидко до
нижньої частини тіла.
При такому, астронавти
могли б помліти.

...що у космосі астронавти стають вищими,
як на землі?

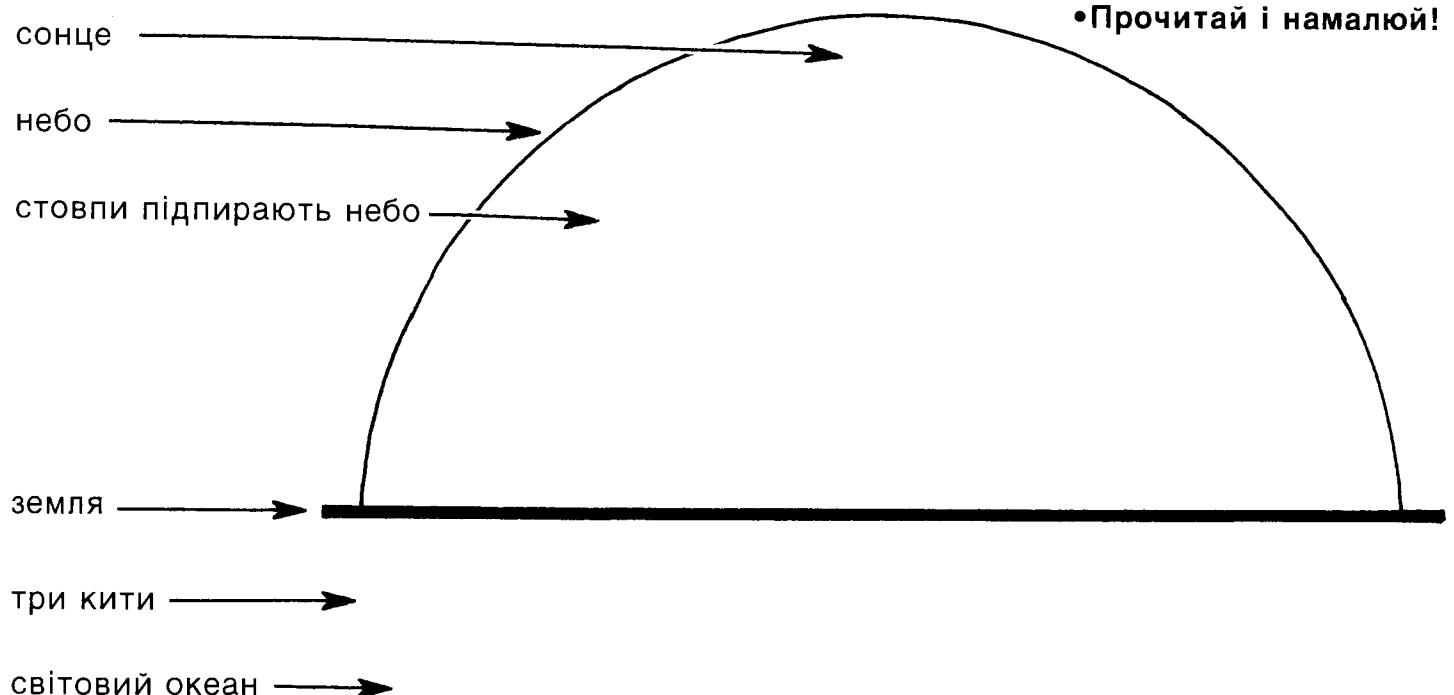

На землі тяжіння
притягає нас
і частини
нашого тіла.
В космосі
нема тяжіння.
В космосі астронавти стають
від два до п'ять центиметрів вищими.

ЗАСТАНОВИСЯ:

Як інакше можна назвати „астронавтів”?
Якщо ти не знаєш, подивися на сторінку 2.

ЯК КОЛИСЬ ЛЮДИ УЯВЛЯЛИ ВСЕСВІТ

Люди вірили, що землетрус відбувався коли кити рухалися.

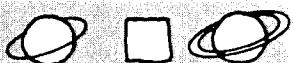
ЗАСТАНОВИСЯ:

- Коли будеш за містом, подивися довкола себе.
- Чи світ довкола тебе виглядає рівним чи круглим?
- Як можна пояснити, що давно люди думали, що земля рівна?

ЧИ ТИ ЗНАЄШ...

...що Тарас Шевченко, коли був малим хлопцем, вибрався одного дня в мандрівку щукати стовпів, які підпирають небо?

опрацювала: Оксана А. Винницька

НЕПОРОЗУМІННЯ

ПІСНЯ ЗОРЕПЛАВЦІВ

Посідаймо у ракету,
Зореплавці-новаки!
Синє небо нам відкрите,
Кличуть нас ясні зірки.

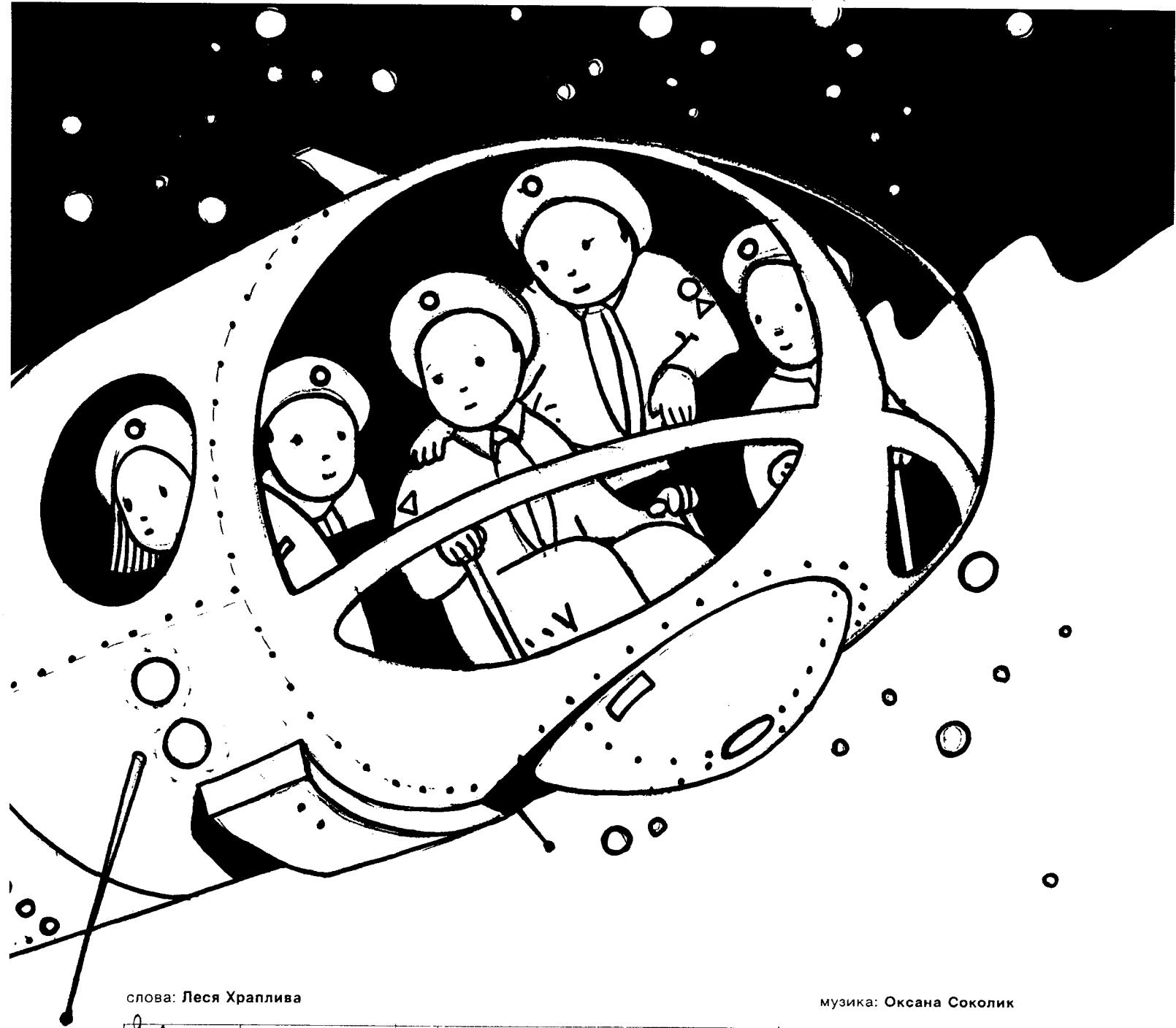
„Десять... дев'ять...” — Ми без страху!
„Вісім... сім...” — Це близько вже!
Аж до зоряного шляху
Нас ракета повезе!

„Шість...” і „П'ять...” — Усім на диво!
І „Чотири...” — Ми ж міцні!
„Три... два... РАЗ!” — гrimлять вже зриви,
Вже ракета у вогні!

Вже земля внизу зникає,
Вгору, вгору йде політ!
Зореплавців вже вітає
Синій всесвіт — Божий світ!

ілюстрація: Юрій Крулевич

слова: Леся Храплива

музика: Оксана Соколик

По - сі - дай - мо - у ра - ке - ту Зо - ре - плав - ці но - ва - ки! Си - нє

не - бо нам від - кри - те Кли - чутъ нас яс - ні зір - ки.

музичне оформлення: Мирон Юсипович

ПІСНЯ ЗОРЕПЛАВЦІВ

Посідаймо у ракету,
Зореплавці-новаки!
Синє небо нам відкрите,
Кличчуть нас ясні зірки.

„Десять... дев'ять...” — Ми без страху!
„Вісім... сім...” — Це близько вже!
А ж до зорянного шляху
Нас ракета повезе!

„Шість... і „П'ять...” — Усім на диво!

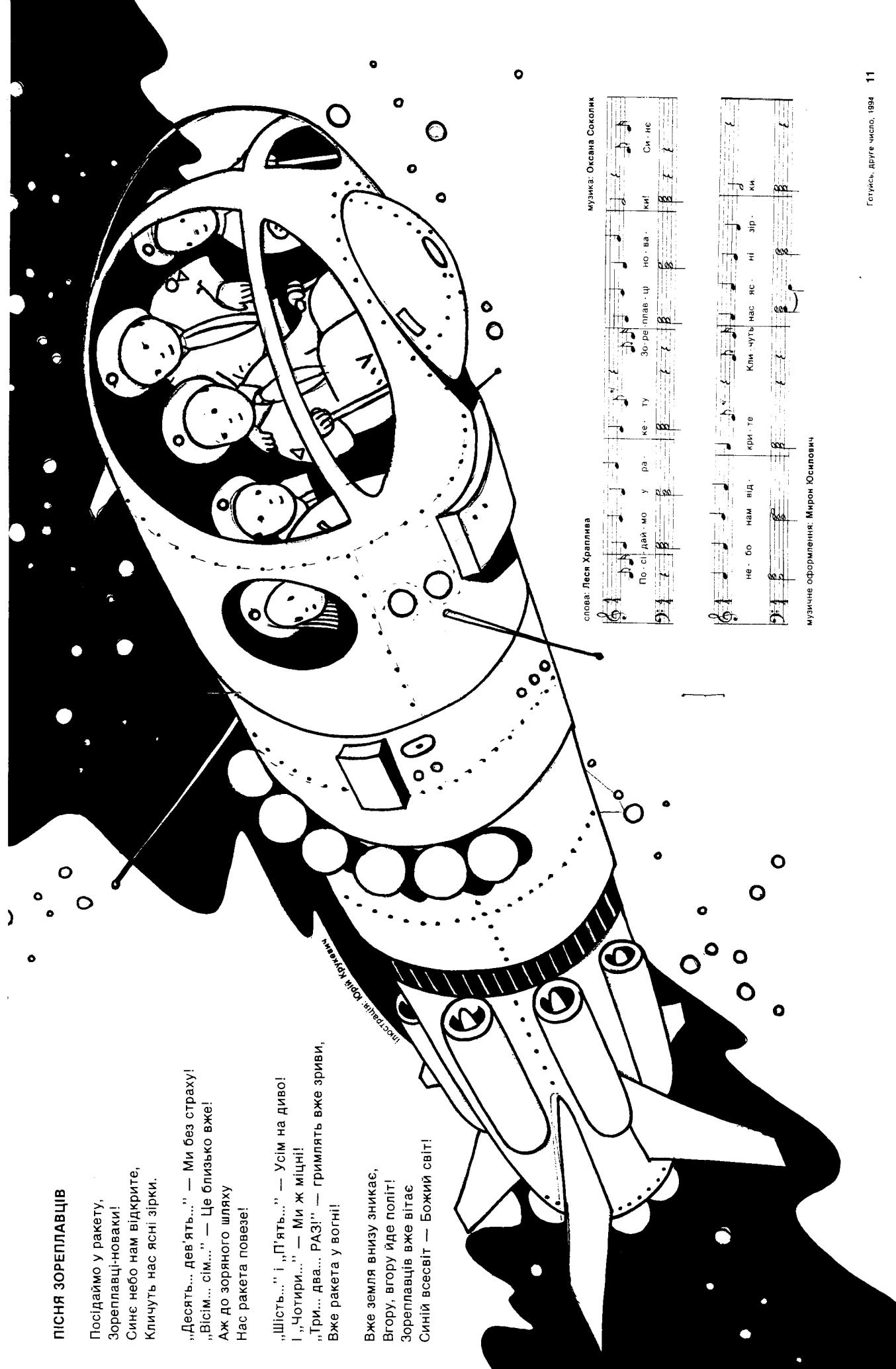
І „Чотири...” — Ми ж міцні!

„Три... два... РАЗ!” — гrimлять вже зриви,
Вже ракета у вогні!

Вже земля внизу зникне,
Вгору, вгору йде поплі!

Зореплавець вже вітає

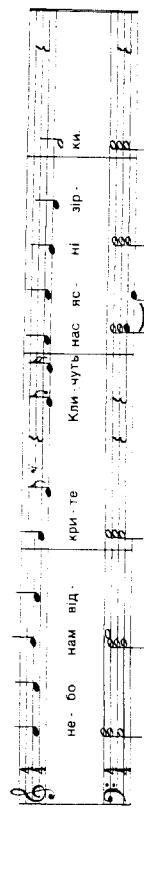
Синий всесвіт — Божий світ!

музика: Оксана Соколик

слова: Леся Храплива

музичне оформлення: Мирон Юсипович

ЛІТАЮЧУ ТАРІЛКУ

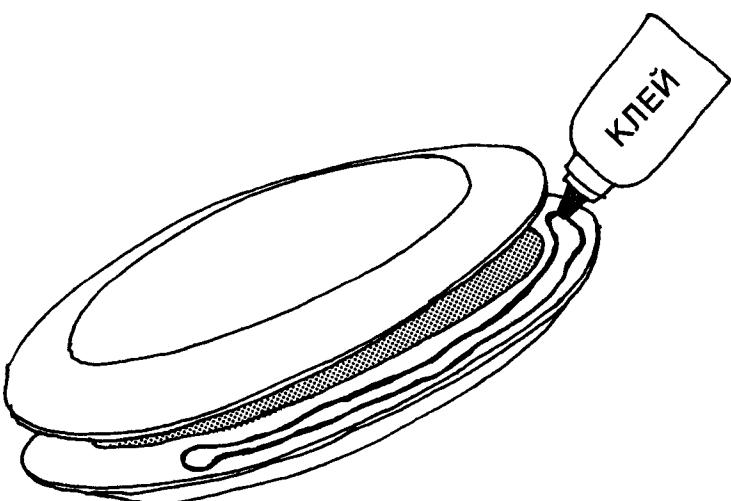
Потрібно: •дві паперові тарілки — зі штивного картону
або пінопласту

•білий клей, ножиці, срібний і кольоровий папір,
фарби, блискучі наліпки

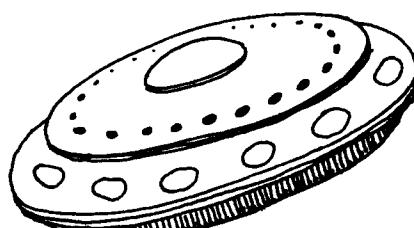
1: Зложи дві тарілки
серединами разом

2: Там де сходяться,
дай довкруги клей

3: Прикраси так
як собі уявляєш
виглядає літаюча
тарілка з космосу

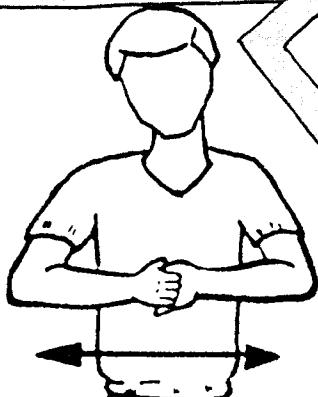

4: Випробуй чия тарілка найкраще
літає (в парку, не в домівці!)

підготовила: Божена Федина

ЗОРЕПЛАВЦІ ЛІТАЮТЬ

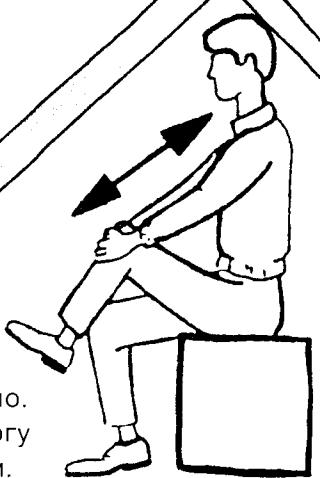
- Зореплавці мусять втримувати добру фізичну вправність.
- Коли зореплавці літають між зорями вони роблять руханку.
- Попробуй їхню руханку.

Затисни праві пальці руки в ліві пальці руки.
Тягни в протилежні сторони.
Не пускай пальців.
Зроби це протягом 5 секунд, тоді 10 секунд і нарешті 20 секунд.

Стисни руки зі заду голови.
Тисни головою до заду а руками до переду.

Зроби це протягом 5 секунд, тоді 10 секунд і нарешті 20 секунд.

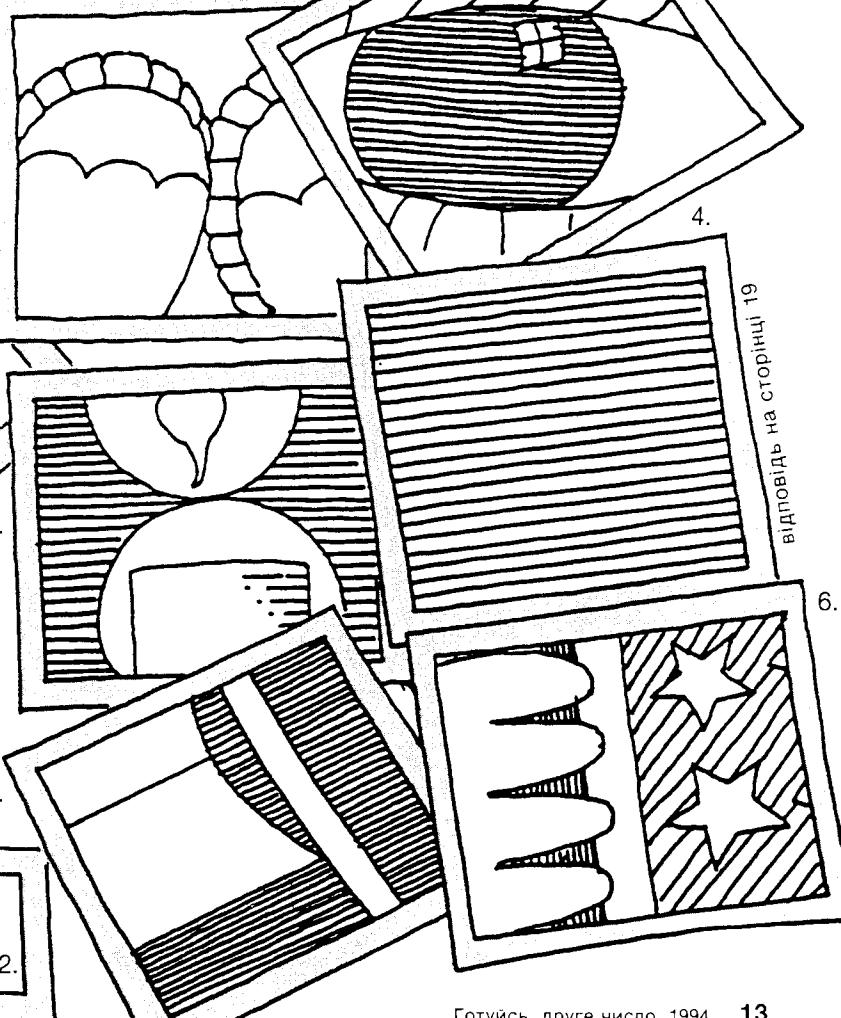

Сядь на крісло.
Схопи ліву ногу двома руками.
Ногою тисни вдолину, а руками тягни догори.
Зроби це протягом 5 секунд, тоді 10 секунд і нарешті 20 секунд.

Опрацювала: Оксана А. Винницька?

Відповідь на сторінці 19

- Зореплавці роблять досліди.
- Відгадай, що зореплавець сфотографував.

Сядь на крісло.
Злови ліве коліно двома руками.
Притягни коліно до грудей.
Спусти коліно надолину.
Повтори це 10 разів.
Злови праве коліно двома руками.
Повтори вправу 10 разів.

ПОДУМАЙ:

Як інакше можна назвати „зореплавців”?
Якщо ти не знаєш, подивися на сторінку 2.

-
- Полети поворотною ракетою.
  - Перелети всі стадії по порядку.
  - Неперехрести дороги.

Замалої:

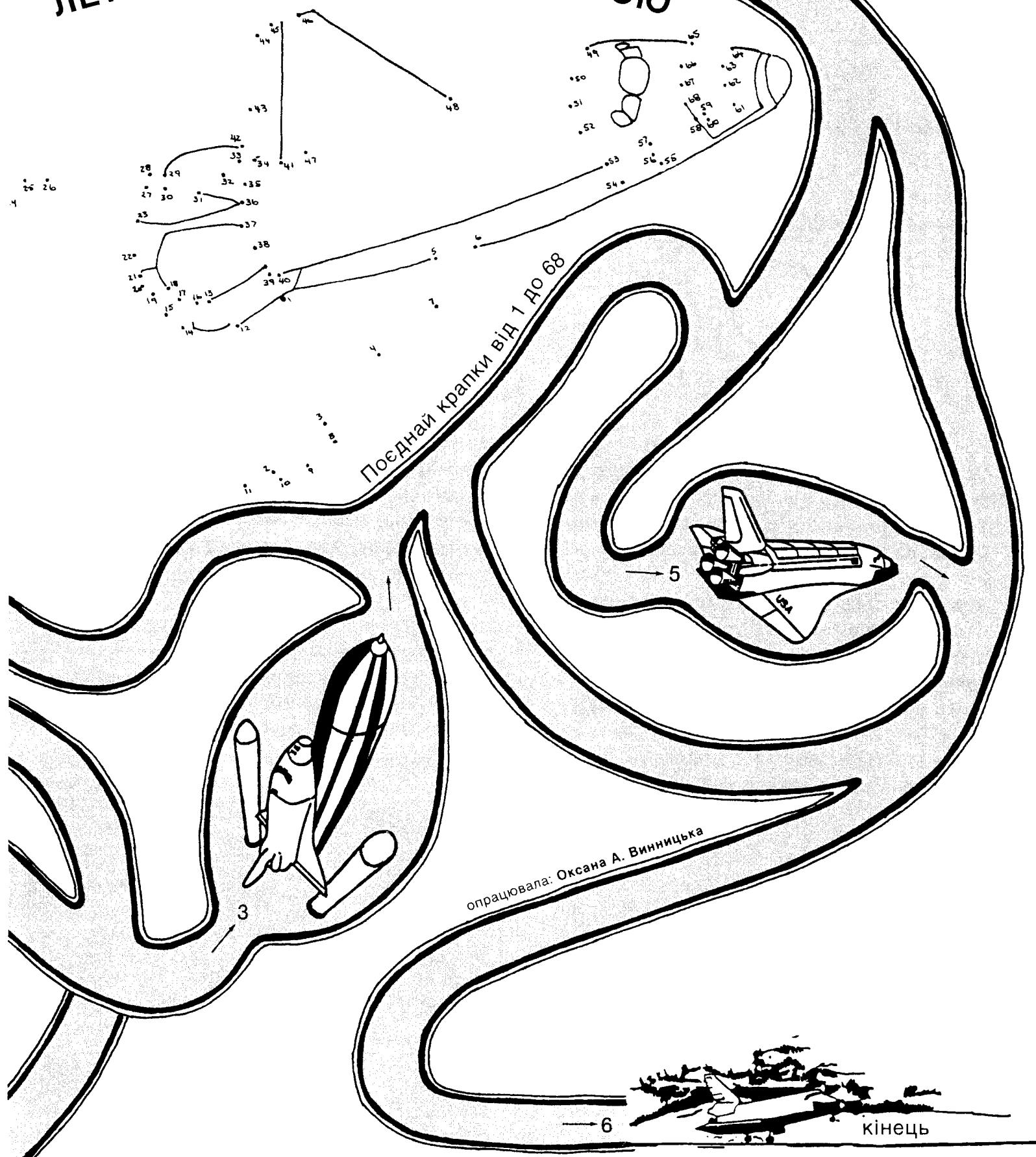
2

1

початок

4

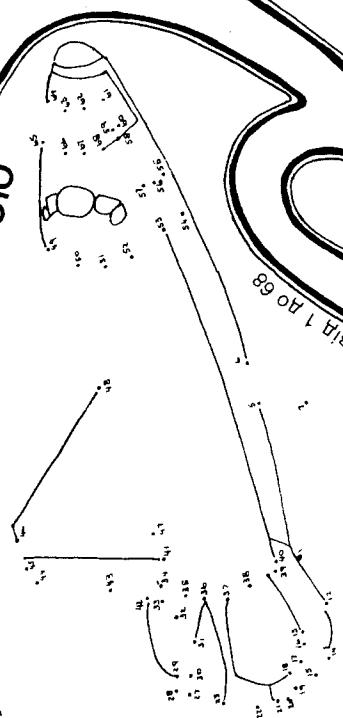
ЛЕТИМО ПОВОРОТНОЮ РАКЕТОЮ

ЛЕТИМО ПОВОРОТНОЮ РАКЕТОЮ

Лінійні носоподібні ракети.
Непарні бічні підпорки.

ЗАМАНЮВАЧІ
СЛІДОЧНІ

ЛОСІЯНІ КЛАМКИ БІЛ 1 АО 68

опанкована Основа А. Винницька

Готусь, друге число. 1994
Кінець

НОВАЦТВО В КАНАДІ

Новаки з Торонто, які щороку тaborують на Пластовій Січі коло Грефтону, Онтаріо, минулого року мали на своєму таборі надзвичайну пригоду. Хочемо вам про цю пригоду розказати і тоді ви зрозумієте, чому новацький табір називався

КЛОПІТ В КОСМОСІ

Кілька днів перед табором в газеті Торонто Стар з'явилася стаття, що коло Грефтону люди бачили НЛО (Невідомі Літаючі Об'єкти). Тоді дійшла чутка до Торонто, що на Пластову Січ впало якесь космічне барахло.

Коли новаки приїхали на табір, побачили, що це була залізно-подібна труба, яка лежала між двома бараками. Барахло впало з небес з великим розгоном, бо було зарите в землю, а трава навколо нього була зовсім спалена.

Перших кілька днів табору пройшли зовсім спокійно. Тоді на ватрі в неділю вечір один новак раптом крикнув: „Гей! Космічне барахло горить!”

Всі побігли дивитися, і справді, воно горіло маленьким синьо-зеленим полум'ям. Хтось крикнув: „Втікайте! Воно вибухне!”

Настало паніка! Новаки розбігалися, кричали, а за ними і братчики. Минуло 20 хвилин — нічого. Братчик бунчужний Роман Даревич пішов перевірити. Вернувся і сказав: „Будьте спокійні! Вогонь згас!”

На другий день, братчик бунчужний, виявляючи велику хоробрість, приглянувся близче до барахла. В циліндрі були згорілі і на-пів згорілі мікро-чипс. Він витягнув їх щипцями і заніс до таборового комп'ютера де їх підлучив.

На здивування, на них була інформація — рисунок дво-соняшної системи з планетами, системи з якої походило космічне барахло. Коло комп'ютера почалася стійка новаків, які парами чекали на можливі передачі через мікро-чипс.

Братчик бунчужний Роман Даревич комунікується з космосом.

Новаки Тарас Бачинський, Місько Рей і Матвій Гончарук читають найновіші новини про космічне барахло.

Новак Орест Закидальський коло моделю планети Сатурн.

БЛІП! БЛІП! БЛІП! Екран спалахнув. На ньому з'явилися якісь слова. Лесько Рий схопився і почав верищати на ввесь табір: „Братчику! Скоро! Щось стається!” **ПЕРЕДАЮ ... ВЖИВАЮ ЧИП ... ПОЧИНАЮ ПРОГРАМУ ... НЕ ПЕРЕБИВАЙТЕ ... ПРИВЕДІТЬ СВОГО ПРОВІДНИКА ...**

Появилися три знімки: космічний корабель, на якому були труби подібні до нашого космічного барахла; сузір'я Сагітарус але з додатковою планетою; наша земна куля з зазначенім орбітом навколо землі та з словами **ПОСИЛАЙТЕ ТОЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ**.

І нам стало ясно, що наше космічне барахло було частиною якогось космічного корабля. Його власники не знали де ця частина лежала і просили нас точних координатів.

Це, що тут написано, справді сталося. Спітайтеся Тараса, Матвія, Романа, Данила, Андріяна, Любка, Дениса, Ярему, Юрка, Стефка, Павла, Петра, Івана, Ореста, Андрія, Зенка, Василя, Владка, Миколу, Григорія, Адама, Ігора, Марка, Давида, Михайла, Дмитра, Олександра, Богдана, Пилипа, Олексу і багато інших новаків бо вони там були і все бачили. А написав це братчик Данило Даревич, який також там був і також все бачив.

Ми взяли нашу найкращу дво-частинну ракету, вставили наші наймогутніші двигуни і в конус запхали мапу Онтаріо на якій була зазначена наша Пластова Січ.

Всі новаки збіглися на спортивну площа. **5...4...3...2...1...!** Ракета вистрілила в небеса...запалився другий мотор і попхав її вище.

Тої ночі всі почули великий, голосний вибух.

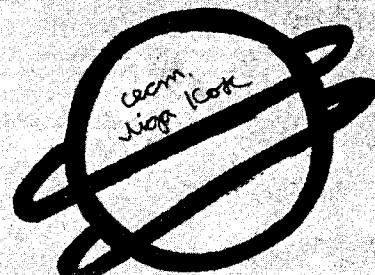
Наступного ранку, на місці космічного барахла була тільки глибока яма. Того дня ми одержали останню вістку від наших космічних друзів: „**ДЯКУЄМО ЗА ПОМІЧ**”. А вночі зорі далі загадково блімали.

ПРИВІТ З С.Ш.А.

ПРИВІТ ІЗ ТАБОРУ УПН-ОК

Лідер табору

Світ
св. Марія Сніжна
Симонівка

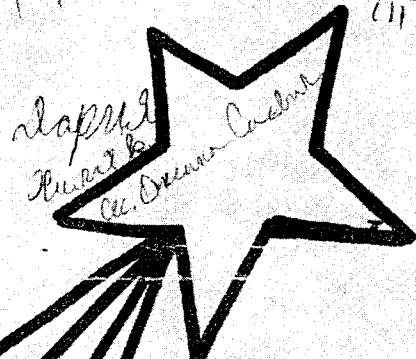
с. Марія Сніжна, Ч.Х.
- симонівка -

20.07.93
с. Панівка, Лембівськ

Смієва

Троїця

Марічка
Прима

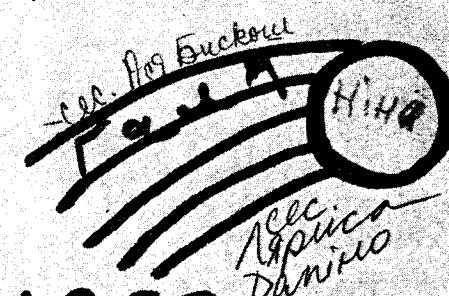

Лялька
Світлана

Додо 20.07.93
Рената

Людмила
Лялька
Св. Оксана Світлана
Лялька
Лялька

АКА

ЧІКАГО

1993

ГОТУЙСЬ

Журнал пластового новацтва
Виходить 6 разів в рік
Видав Головна Пластова Булава

HOTUYS

a Ukrainian Bi-monthly
Magazine for Children
published by Plast Publishing

PLAST PUBLISHING INC.
2199 Bloor Street, West,
Toronto, Ont., M6S 1N2, Tel.: 416-769-7855

PLAST UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, 144 SECOND AVE., NEW YORK, NY 10003

Редактор: пл. сен. Оксана А. Винницька

Співпрацівники: пл. сен. Христя Желтвай
ст. пл. Галина Потюк
пл. сен. Божена Федина
пл. сен. Марта Фіголь

З друкарні Мирона Баб'юка

1525 Emerson Street
Rochester, N.Y. 14606
Tel.: 716-458-2133

Щира подяка пл. сен. Оксані Закидальській і пл. сен. Іроїді Винницькій за допомогу при виготовленні цього числа.

Щира подяка таборові новаків „Клопіт в Космосі” за матеріали до цього числа.

Річна передплата для не-членів Пласти
\$25.00 amer. дол.;
ціна одного примірника — \$4.50 amer. дол.

Передруковані матеріали:

обкладинка — (Готуйсь, 7(128) вересень, 1967)
ст. 10-11 — „Пісня зореплавців”, Леся Храплива,
Оксана Соколик (Готуйсь, 9(150)
листопад, 1969)

Матеріали опрацьовані на підставі:

ст. 6, 8, 9, 13 — NASA Lewis Research Center (1985).
Human Spaceflight. Cleveland, Ohio.
Briskin Andrews, Sheila and Kirschenbaum,
Audrey. (1987) **Operation Liftoff:**
Elementary School Space Program.
Washington, D.C.: NASA.

Ілюстрація:

обкладинка — новак Андрій Лінклетер,
рій „Морські козаки”, Торонто, Канада

„ГОТУЙСЬ”
Ч.П. 2 (429) друге число, 1994
Інтернаціональне стандартно-серійне число
(ISSN) 00468061

ВІДГАДКИ:

ст. 2-3 — 14 астронавтів + твій астронавт

ст. 7 Перша людина полетіла в космос 12 квітня, 1961.
Це був Юрій Гагарін. Він облетів світ за 108 хвилин.
Перша людина стала на місяць 20 липня, 1969. Це був Ніл Армстронг.
Він летів у ракеті Apollo II.
Перший українець в космос вилетів 12 серпня, 1962.
Це був Павло Попович.
Перша повертальна частина або авіо-космічний корабель
вилетів 12 квітня, 1981. В ній летіли Джон Йонг і Роберт Кріппен.

ст. 13 — 1. зореплавець
2. око зореплавця
3. південна частина світу, та скафандр (шолом) другого зореплавця
4. ніхто не знає
5. частина прапору
6. рука зореплавця

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
Rochester, N.Y.
Permit No. 466

\$4.50 U.S.

сторінка	ЗМІСТ	ЧИТАННЯ	ГРА	МУЗИКА, СПІВ	МАЙСТРУвання
2	„Скільки”		●		
3	„Знайди — Замалюй”	●	●		
4	„Подвиг у просторі”	●			
6	„Космічний костюм астронавта”		●		
7	Шифр	●	●		
8	„Чи ти знаєш...”	●			
9	„Як колись люди уявляли світ”	●			●
10	„Пісня зореплавців”		●		
12	„Змайструймо літаючу тарілку”				●
13	„Зореплавці літають”		●		
14	„Летимо поворотною ракетою”		●		
16	Новацтво в Канаді	●			
18	Привіт з С.Ш.А.	●			
19	Відгадки		●		